

Grondstofcyclus moet zich nog vertalen in melkprijs

Hogere prijzen voor grondstoffen, maar dat heeft zich nog nauwelijks vertaald in hogere melkpreizen voor de boer. Meestal volgen melkpreizen de internationale markt met enige vertraging. Het zit er dus aan te komen. Dit was de stemming op het [EU-melkmarktobservatorium](#) op 23 maart 2021. LTO was vertegenwoordigd in de delegatie van Europese landbouworganisatie COPA-COGECA en gaf deze **presentatie**.

Beperkte productiegroei

De Europese melkproductie blijft op dit moment achter, vooral in Duitsland, Frankrijk en Nederland. De productie groeit wel in Ierland, Italië en Polen. De schatting voor de EU in 2021 is +0,6 tot 1,0%. Veel hangt natuurlijk af van het voorjaar en hoe snel die melkpreijs gaat stijgen. Bovendien kampen boeren met gestegen kosten; vooral voor veevoer en energie. Ook in Australië en Nieuw Zeeland is de productiegroei gematigd. De VS zit wel op +2%. Daar geeft de regering opnieuw een fors bedrag uit als onderdeel van het economische reddingsplan. Er zit 18 miljard dollar in de pot voor onder andere leveringen aan voedselbanken.

Gezonde vraag in internationale markten

De mondiale markt wordt gedragen door China, de grootste importeur van zuivelproducten (21% van de totale import), gevolgd door Mexico (8%) en het Verenigd Koninkrijk (5%). Veel Chinees importproduct komt uit Nieuw Zeeland en Australië, maar de EU heeft hier ook een groeiende markt. Rabobank rapporteerde voor februari een record melkpreijs in China van 0,66 US-dollar per kg, maar verwacht dat de Chinese importbehoefte in de tweede helft van 2021 minder zal zijn. In Europa zelf rapporteren de supermarkten een flinke groei van de verkoop, o.a. kaas, melk en boter. Zo melden Franse supermarkten 4,8% extra afzetvolume: yoghurt +3,9%, boter +8,5%, room +14,9% en kaas +9,1%. De lockdown heeft consumenten aangezet 'zichzelf te verwennen', zoals iemand het verwoordde. Dit heeft de klappen door het sluiten van de horeca en foodservice opgevangen. Plantaardige alternatieven voor zuivel groeien ook in afzet; in Frankrijk is het volume bijna 7% van wat aan zuivel wordt verkocht. Conclusie is dat ondanks de grote economische crisis de vraag naar zuivel goed in stand gebleven is.

De herhaalde verlenging van de *lockdown* geeft rare effecten. Een deel van de boter en room was al voorbestemd voor Pasen, maar moet plotseling een andere markt zoeken. Vandaar de sterke schommelingen van de zuivelnoteringen.

De zuivelhandel heeft verheugd gereageerd op het schrappen van importtarieven door de VS op Europese kaas. De EU en VS gaan proberen hun handelsconflict over vliegtuigsubsidies (Airbus en Boeing) uit te praten. Er is ook blijdschap dat het Verenigd Koninkrijk zes maanden uitstel geeft aan verplichte gezondheidsdocumenten bij de EU-export. De handel tussen de EU en de Britten is wel verminderd en de verwachting is niet dat het oude niveau voorlopig weer gehaald wordt. Er is blijvende schade.

Boom & bust cyclus

De melkpreizen hebben nog niet geprofiteerd van de prijspiiek op grondstoffenmarkten. Veel boeren voelen wel de gestegen krachtvoerkosten (vooral eiwit) en marges op de bedrijven staan onder druk. Zie voor recente voederwaardepreizen: [Voederwaardepreizen Rundvee - WUR](#). Er is voor producenten dus weinig prikkel om al meer te gaan melken. Dat kan binnenkort anders zijn. De handel verwacht dat wanneer de horeca en toerisme weer los mogen, er tijdelijk sprake zal zijn van 'dubbele vraag', omdat bedrijven voorraden moeten inslaan. In combinatie met spanning op grondstoffenmarkten en

de gestegen olieprijsen, kunnen we dus meer turbulentie verwachten. LTO vroeg op het melkmarktobservatorium wat er gedaan kan worden om de “boom-bustcyclus” vóór te zijn. De zuivel gaf aan dat er nog te weinig cash voorhanden is om boeren nu al een hogere melkprijs te betalen.

Duurzaamheid hoog op EU-agenda

Biologische land- en tuinbouw staat in Brussel volop in de aandacht. De Europese Commissie heeft een actieplan gepresenteerd en dit kwam op het observatorium ook aan de orde. Hoe de beoogde 25% biologisch beheerde landbouwgrond in 2030 gehaald gaat worden, is daarmee nog niet duidelijk. Volgens cijfers van Bionext was het aandeel biologisch in de Nederlandse consumentenmarkt vorig jaar 3,6%. Zuivel zit daar nog onder. De EU-lidstaten krijgen huiswerk: er moeten nationale actieplannen komen, met geld voor promotie, advies en onderzoek. Overheden zouden bij voorkeur een minimum percentage biologisch in moeten kopen. Er zal een meerprijs voor de boer tegenover moeten staan. Volgens de Europese Commissie is de melkproductie in de Europese biologische sector gemiddeld 70% van de gemiddelde EU-melkproductie.

De retailers rapporteerden op het observatorium een groeiende vraag naar plantaardige producten. In Frankrijk zou het volume in deze markt bijna 7% zijn van die van de totale zuivelmarkt.

Klaas Johan Osinga, kjosinga@lto.nl